

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 630/2025-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a **maloletej** [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Kristínou Malou Piovarčiovou, PhD., advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. K2-17P/52/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní sp. zn. K2-17P/52/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice v konaní sp. zn. K2-17P/52/2023 **prikazuje** konať bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadost'učinenie každému po **800 eur**, ktoré **je** Mestský súd Košice **povinný** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 543,36 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavným sťažnostiam **nevýhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti

1. Ústavnému súdu boli 8. augusta 2025 a 11. augusta 2025 doručené ústavné sťažnosti sťažovateľov vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. K2-17P/52/2023. Sťažovatelia navrhujú prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov, požadujú finančné zadosťučinenie 5 000 eur pre každého z nich a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Ústavný súd uznesením č. k. PLs. ÚS 58/2025-4 z 24. septembra 2025 ústavné sťažnosti sťažovateľov spojil na spoločné konanie.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 630/2025-17 z 21. októbra 2025 ústavné sťažnosti prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľ sa návrhom doručeným mestskému súdu 21. apríla 2023 domáha zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej sťažovateľke, a to tak, aby bola zverená do jeho osobnej starostlivosti. Sťažovateľ sa domáha zmeny rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 43P/45/2019 z 29. novembra 20221 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8CoP/81/2022 z 30. januára 2023 (právoplatným 17. februára 2023), ktorým bola (okrem iného) maloletá sťažovateľka zverená do osobnej starostlivosti matky a bol upravený styk maloletej sťažovateľky so sťažovateľom bez prítomnosti matky. Rodičom maloletej bola tiež uložená povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, po dobu 4 mesiacov.

4. Sťažovateľ podal v priebehu napadnutého konania tri návrhy na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorými žiadal upraviť styk s maloletou sťažovateľkou. Návrhy z 27. decembra 2023 a 5. júna 2025 boli zamietnuté. Uznesením z 26. júna 2024 právoplatným 8. augusta 2024 mestský súd nariadil neodkladné opatrenie tak, že dočasne upravil asistovaný styk sťažovateľa so sťažovateľkou každý týždeň v mesiaci v utorok a vo štvrtok v čase od 15.30 h do 17.00 h bez prítomnosti matky za prítomnosti odborníka psychológa v rozsahu 30 hodín od vykonateľnosti uznesenia. Matke uložil povinnosť sťažovateľku na styk so sťažovateľom včas a riadne pripraviť a zabezpečiť jej účasť v ustanovený deň a hodinu v na to určených priestoroch. Predmetné uznesenie bolo zrušené uznesením z 3. novembra 2025, pretože nie je dôvod realizovať asistovaný styk, keďže v konaní sp. zn. K2-17Em/1/2023 mestský súd uznesením z 11. augusta 2025 nariadil výkon rozsudku právoplatného 17. februára 2023 vo výroku o úprave styku sťažovateľa s maloletou sťažovateľkou. Uznesenie o nariadení výkonu rozsudku nadobudlo právoplatnosť 14. októbra 2025.

5. V priebehu napadnutého konania sa dosiaľ uskutočnili dve pojednávania, a to 27. mája 2024 a 11. augusta 2025. Pojednávania nariadené na 31. január 2025 a 5. jún 2025 sa neuskutočnili, keďže boli odročené na žiadosť matky sťažovateľky, ktorá uviedla, že sa ich nemôže zúčastniť z dôvodu choroby sťažovateľky.

6. Mestský súd uznesením z 3. novembra 2025 vo veci nariadil znalecké dokazovanie, ustanovil znalkyňu z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých, poradenskej psychológie a uložil jej vypracovať znalecký posudok.

III.

Argumentácia sťažovateľov

7. Sťažovatelia zhodne namietajú, že mestský súd koná zjavne nesústredene, neefektívne a nehospodárne, pričom ku dňu podania ústavných sťažností vo veci meritórne nerozhodol a stav ich právnej neistoty naďalej trvá. Napadnuté konanie prebieha od 20. apríla 2023. Nečinnosť súdu má ďalekosiahle dôsledky nielen na rodinné väzby, ale aj na život samotného maloletého dieťaťa. Mestský súd nevyužíva všetky zákonné možnosti a nezamedzuje obštrukčným prejavom matky dieťaťa. Konanie o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu (zverenie do výchovy, určenie výživného a úprava styku) tvorí bežnú a štandardnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. Vec nemožno hodnotiť ani ako skutkovo zložitú. Sťažovateľ podal v decembri 2023 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, o ktorom súd hrubo a protizákonne rozhodol až o 4 mesiace, ignorujúc zákonné lehoty. Sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní podpredseda mestského súdu vyhodnotil ako dôvodnú.

IV.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľov

IV.1. Vyjadrenie mestského súdu:

8. Mestský súd uviedol chronologický prehľad úkonov uskutočnených v napadnutom konaní. Konštatoval, že zistil nečinnosť v období od decembra 2023, keď bol súdu doručený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, do apríla 2024, keď o tomto návrhu bolo rozhodnuté; od januára 2025, keď bolo pojednávanie odročené, do apríla 2025, keď súd nariadil nový termín pojednávania na 5. jún 2025. Na základe skutočností, že boli zistené prietahy v uvedenom konaní, a na základe sťažnosti sťažovateľa na postup súdu v uvedenej veci bol podpredsedníčkou súdu nariadený dohľad nad plynulosťou konania, a to v mesačných intervaloch. Sťažovateľmi žiadané finančné zadosťučinenie je neprimerane vysoké.

9. O úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej sťažovateľke bolo právoplatne rozhodnuté k 17. februáru 2023 tak, že sťažovateľka bola zverená do osobnej starostlivosti matky a bol upravený styk sťažovateľa s maloletou sťažovateľkou. U sťažovateľky je diagnostikované ochorenie diabetes mellitus 1. typu, dieťa s takou diagnózou potrebuje kľudový režim, ide o závažné ochorenie a stresové situácie len prispievajú k zvýšeniu hladiny cukru v krvi. Zo strany otca bol podaný návrh za zmenu rozhodnutia 21. apríla 2023. Pojednávania nariadené na 23. január 2025 a 5. jún 2025 matka žiadala odročiť z dôvodu choroby sťažovateľky. Vzhľadom na potrebu výsluchu matky boli pojednávania odročené. Vo veci bol nariadený termín pojednávania na 11. august 2025, na ktoré matka bola predvolaná už pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty

a s tým, že súd takýto dôvod odročenia už nebude akceptovať. Spolu s termínom v tomto konaní súd nariadil termín pojednávania aj vo veci výkonu rozhodnutia vedenej pod sp. zn. K2-17Em/l/2023. V konaní vo veci výkonu rozhodnutia súd nariadil výkon rozhodnutia (rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 43P/45/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8CoP/81/2022), a to 11. augusta 2025. Vo veci nedošlo k priesťahom, pojednávania podľa možnosti boli nariadené vzhľadom aj na počet vecí v senáte, ako aj na skutočnosť, že otec hneď po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku o úprave výkonu rodičovských práv a povinností podal jednak návrh na výkon rozhodnutia rozsudku, ako aj návrh na zmenu rozsudku o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, ktorým žiadal zveriť sťažovateľku do svojej osobnej starostlivosti. Boli vypracované a vydané rozhodnutia o neodkladných opatreniach, ako aj o výchovných opatreniach.

IV.2. Replika sťažovateľov:

10. Sťažovatelia v replike uviedli, že sa nemožno stotožniť s názorom mestského súdu, podľa ktorého je žiadané finančné zadosťučinenie neprimerane vysoké, lebo výška finančného zadosťučinenia je priamo úmerná zbytočným priesťahom, ktoré v konaní vznikli. Je nesporné, že súd nepostupoval v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, čím došlo k opakovaným zbytočným priesťahom, ktoré sa už nedajú odstrániť ani napraviť. Rovnako sa nedá odstrániť ani napraviť kritická rodinná situácia, v ktorej sa sťažovatelia nachádzajú a ktorú svojou nečinnosťou a nesústredenosťou súd nepochybné prehľbil.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť vecí, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

14. Ak ide o konania týkajúce sa rodičovských práv, ESLP požaduje od vnútroštátnych súdnych orgánov výnimočnú rýchlosť konania (m. m. I. ÚS 304/2011). Aj ústavný súd pri posudzovaní napadnutého konania vychádzal z kritéria výnimočnej rýchlosti požadovanej v prípadoch konaní o rodičovských právach, medzi ktoré nepochybné patrí aj konanie o úpravu výkonu rodičovských

práv a povinností, úpravu styku a určenie výživného na maloleté dieťa. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti hodnotil a prisúdil význam plynutia lehoty vo vývoji dieťaťa z hľadiska budovania citových väzieb k osobám, v ktorých výchove a starostlivosti sa nachádza, ako aj k osobám, s ktorými je alebo nie je v pravidelnom kontakte (pozri II. ÚS 35/01). Judikatúra ústavného súdu tak zdôrazňuje špecifickú povahu konaní týkajúcich sa rodičovských práv vyžadujúcich si prístup s osobitnou starostlivosťou (napr. III. ÚS 254/2015).

15. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie patrí medzi prioritnú agendu súdov a vyžaduje si promptnosť vykonania procesných úkonov. Povaha tohto konania preto podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom. Predmet konania má mimoriadny význam pre sťažovateľov, pretože jeho výsledok má podstatný vplyv na možnosť riadneho výkonu rodičovských práv a povinností, na naplnenie práva dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Prejednávanú vec v okolnostiach prípadu sťažovateľov ústavný súd hodnotí ako skutkovo zložitejšiu najmä z dôvodu, že vzťahy medzi rodičmi maloletej sťažovateľky sú dlhodobo vážne narušené, poznačené konfliktom spôsobeným dlhodobým odmietavým postojom matky maloletej sťažovateľky tak k rešpektovaniu súdnych rozhodnutí, ako aj k spolupráci s príslušnými úradmi zameranej na riešenie zložitej situácie (čo vyplýva zo správ kolízneho opatrovníka, ktoré sú obsahom spisu mestského súdu, pozn.). Ani skutkovou zložitosťou veci však nemožno ospravedlniť neúmernú dĺžku konania, a to obzvlášť v konaní s citlivým predmetom. Súd je povinný využívať dostupné procesné nástroje na zabezpečenie plynulosti konania a naplnenie požiadavky ochrany záujmu maloletého dieťaťa.

16. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným prietahom. Využívanie zákonných oprávnení na podanie návrhov či opravných prostriedkov zo strany sťažovateľa nemožno pričítať na jeho ťarchu.

17. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup mestského súdu v napadnutom konaní. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

18. Ústavný súd konštatuje, že mestský súd nepostupoval vo veci s osobitným dôrazom vzhľadom na predmet konania, keď bol po zaslaní vyjadrenia matky sťažovateľovi a kolíznemu opatrovníkovi 11. augusta 2023 a uplynutí lehoty na zaujatie stanoviska k tomuto vyjadreniu (09/2023) nečinný a o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia z 27. decembra 2023 rozhodol po viac ako 3 mesiacoch, a to 10. apríla 2024. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 27. mája 2024, teda po viac ako roku od začatia konania. Ako efektívny nemožno považovať postup súdu po tom, keď uznesením z 26. júna 2024 právoplatným 8. augusta 2024 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil asistovaný styk maloletej sťažovateľky so sťažovateľom bez prítomnosti matky. Z priebežných správ kolízneho opatrovníka po nariadení neodkladného opatrenia totiž bolo zrejmé, že matka nesúhlasí s realizáciou styku bez jej prítomnosti, nerešpektuje rozhodnutia súdu (správy z 08/2024, 10/2024, 11/2024). Matka požiadala o odročenie pojednávania nariadeného na 31. január 2025 s tým, že sa ho nemôže zúčastniť z dôvodu choroby sťažovateľky, pričom súd

ospravedlnenie akceptoval a pojednávajúce odročil na 5. jún 2025 (z obsahu spisu vyplýva, že matka mnohokrát argumentuje nemožnosťou realizácie styku sťažovateľa so sťažovateľkou z dôvodu choroby sťažovateľky, pozn.). Rovnaký dôvod matka uviedla aj pri ospravedlnení z pojednávajúceho nariadeného na 5. jún 2025 a súd žiadosť o odročenie opäť akceptoval napriek vedomosti o postoji matky k otázke styku sťažovateľa so sťažovateľkou a skutočnosti, že asistovaný styk sa na základe nariadeného neodkladného opatrenia nerealizuje. Až pri nariadení pojednávajúceho na 11. august 2025 bola matka v predvolaní upozornená, že súd ňou opakovane uvádzaný dôvod už akceptovať nebude a v prípade nedostavenia sa na pojednávajúce jej môže byť uložená poriadková pokuta. Pojednávajúce vo veci sa tak uskutočnilo 11. augusta 2025 s odstupom viac ako 14 mesiacov od posledného pojednávajúceho a rok od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia, na základe ktorého sa však asistovaný styk sťažovateľa so sťažovateľkou nepodarilo zrealizovať ani raz z dôvodu nespolupráce matky (ako vyplýva zo správy kolízneho opatrovníka zo 17. júna 2025 raz sa realizovalo stretnutie sťažovateľa so sťažovateľkou, avšak za prítomnosti matky, a raz sa rodičia s maloletou stretli mimo priestorov CDR). Aktuálne je vec v štádiu po nariadení znaleckého dokazovania, keď bola znalkyni uložená povinnosť podať znalecký posudok v lehote 180 dní od prevzatia spisu. Vo veci teda dosiaľ nebolo meritórne rozhodnuté, konanie prebieha 2 roky a 7 mesiacov.

19. Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd dospel so zreteľom najmä na privilegovanú povahu konania k záveru, že v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd z uvedeného dôvodu preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu), pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavných sťažnostiach sťažovateľov právoplatne skončená (aktuálne prebiehajúce znalecké dokazovanie).

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

22. Sťažovatelia v ústavných sťažnostiach žiadajú priznať finančné zadosťučinenie 5 000 eur pre každého z nich, dôvodiac, že v dôsledku priet'ahov v konaní došlo v prípade sťažovateľov k následkom, ktoré sa už nedajú zásadne napraviť ani odstrániť. Sťažovatelia sa ani po takmer 2 rokoch a 3 mesiacoch nedočkali právoplatného rozhodnutia vo veci ani vzájomného kontaktu, deň čo deň sa pretrhávajú citové väzby medzi sťažovateľom a maloletou sťažovateľkou.

23. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, na konštatovanú nečinnosť a neefektívnu činnosť mestského súdu, berúc do úvahy predmet konania a jeho význam pre sťažovateľov, bolo podľa názoru ústavného súdu primerané priznať finančné zadosťučinenie 800 eur pre každého zo sťažovateľov (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného zadosťučinenia ústavný súd ústavným sťažnostiam nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

24. Ústavný súd napokon rozhodol o náhrade trov konania, ktoré určil podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzajúc zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

25. Sťažovateľovi priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) celkovo 771,68 eur. Maloletej sťažovateľke priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) rovnakú sumu 771,68 eur. Celková suma náhrady trov konania sťažovateľov predstavuje 1 543,36 eur. Pokiaľ ide o repliku sťažovateľov z 19. novembra 2025, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov nepriznal, pretože replika nepriniesla nové skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe.

26. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výrokovej časti tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu